

těch vysokých škol, které již dnes plní úkoly „masové“ výuky a výchovy. Náš výzkum tedy úmyslně opomíjí studenty těch oborů vysokoškolského studia, v nichž je počet posluchačů relativně malý, tj. které studuje několik jedinců, případně několik desítek posluchačů. K postižení typů a jednotlivých oborů vysokých škol jsme vybrali některé fakulty strojní, fakulty politické ekonomie, fakulty přírodovědecké, fakulty lékařské a fakulty pedagogické.

Do výběrového souboru jsme tedy zahrnuli všechny vysoké školy, neboť pak by kvóta připadající na jednotlivou fakultu byla tak nepatrná, že kromě vyvedukování jakéhosi abstraktního studenta by pro nás výsledky neměly praktický význam. Cílem výzkumu je také postižení zvláštností studentů z určitých lokalit, národností, vliv kulturního okolí a případně i tradice vysoké školy a zvláště specifika jednotlivých typů fakult. Proto jsme vysoké školy třídili podle velikosti a typu obce — sídla vysoké školy a podle zaměření vysoké školy. Do první skupiny tedy patří vysoké školy v Praze, Brně a Bratislavě, které soustřeďují 65 % studentů prvního ročníku. Tato města, jež jsou tradičně sídly vysokých škol, jsou i středisky projevů života společenského, hospodářského, kulturního a politického a je pravděpodobné, že jejich atmosféra se promítne i do mentality studentů a zvláště ovlivní jejich činnosti. Do druhé skupiny zahrnujeme vysoké školy umístěné ve velikostně menších lokalitách, jež převážně nemají dlouhou tradici jako sídla vysokých škol a z nichž mnohé byly zřízeny teprve po druhé světové válce.

Základním požadavkem byla pro nás možnost komparace, a proto jsme požadovali zachování důsledné reprezentativnosti vzorku pro jednotlivé fakulty. Zvolená kvóta, požadavkem pro niž jest získání přibližně 150 zpracovatelných dotazníků z každé fakulty, je dostatečná jak pro matematické zpracování, tak pro vytvoření kategorizace. Výběr studentů přímo na jednotlivých fakultách byl důsledně mechanický a byl prováděn dle předem určeného výběrového kroku podle seznamu studentů na děkanátech. Aby při šetření byla důsledně zachována anonymita a aby zvláště studenti nemohli o ní pochybovat, podíleli se na většině fakult studenti i na odesílání dotazníků do Prahy.

K tomuto centrální Ústavem marxismu-leninismu pro vysoké školy plánovanému a prováděnému výzkumu se spontánně připojili pracovníci některých dalších fakult a provedli stejné dotazníkové šetření na řadě fakult i mimo náš výběrový soubor. Ústav marxismu-leninismu pro vysoké školy uvítal tuto iniciativu a poskytl těmto fakultám a jednotlivým pracovníkům nejen dotazník, ale i možnost strojového zpracování při zachování všech podmínek platných pro celý výzkum. Původní výběrový soubor čítající přibližně 2800 jednotek tím vzrostl o dalších skoro 1000 jednotek. Získané údaje nám umožní vzájemnou komparaci dat a z nich

pak i možnost závěrů o základním souboru, tj. o všech posluchačích prvních ročníků vybraných fakult. Nebude-li rozdílnost odpovědí na některé otázky mezi jednotlivými fakultami statisticky významná, chtěli bychom se pokusit — alespoň u některých typů vysokých škol — na podkladě statistické indukce o závěry přispívající k poznání studentů vysokých škol v celém Československu.

Zpracování dat letošního dotazníkového šetření bude prováděno ve dvou etapách a bude při něm použito děroštitkové techniky. První výsledky — primární tabulky — budou k dispozici v prosinci 1966. Na podkladě těchto elementárních dat budou vytvořeny syntetické informace, které budou opět děroštitkovou metodou zpracovány v druhé etapě, tj. na jaře roku 1967. Průběžně bude výzkum doplňován výsledky z dalších již zmíněných šetření prováděných rozdílnými technikami a bude připravován dotazník pro konečnou etapu výzkumu v roce 1969. Předpokládáme, že pak již přikročíme k definitivnímu zpracování výsledků, aby s nimi mohla být veřejnost seznámena co nejdříve. Pravděpodobně budou v následujícím roce publikovány obsáhlé souborné studie, v nichž budou zachyceny především tyto okruhy problémů:

- Problém sociální — sociálně psychologické determinace úspěšného studia.
- Postižení rozdílností a specifických vlivů lokality bydliště studentů a fakulty či vysoké školy, na níž studují.
- Zachycení a popis momentu rozhodování mladých lidí pro studium na vysoké škole a činitelů podmiňujících tuto volbu.
- Vztah k výuce marxismu-leninismu na vysokých školách.
- Společenská aktivita vysokoškolských studentů.
- Interpretace politických postojů a společenské aktivity z hlediska diferenciace mezi studenty a studentkami.

To je ovšem pouze neúplný, předběžný návrh některých statí. Počítáme s rozšířením celé tematiky a se speciálními příspěvky pracovníků z kateder, které se na výzkumu podílely.

Tato první rozsáhlá sonda provedená na vybraných vysokých školách v ČSSR bude nejen zmapováním problematiky sociální a věkové skupiny vysokoškoláků, ale bude také východiskem k hlubšímu poznání celého základního souboru studentů i k hlubšímu zkoumání dílčích problémů a studentských kolektivů.

E. Freiová, M. Kubičková, A. Matějovský,  
J. Šiklová

Zpráva o symposiu řešícím centrum využití volného času mládeže v Liberci

Ve dnech 23. května — 11. června 1966 se konalo v Liberci mezinárodní pracovní symposium mladých architektů a výtvarných umělců pořádané Svazem architektů ČSSR,